

## Силабус ВК Політологія

|                             |                                                                                                                       |
|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Назва дисципліни:           | Політологія                                                                                                           |
| Рівень вищої освіти:        | перший (бакалаврський)                                                                                                |
| Сторінка курсу в Moodle:    | <a href="https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=1355">https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=1355</a> |
| Обсяг освітнього компоненту | 3 кредити (90 годин)                                                                                                  |
| Форма підсумкового контролю | Залік                                                                                                                 |
| Консультації:               | за графіком                                                                                                           |
| Назва кафедри:              | Кафедра філософії та ППП                                                                                              |
| Мова викладання:            | українська                                                                                                            |
| Керівник курсу:             | Філіпенко Лариса Володимирівна, канд.істор.н., доцент                                                                 |
| Контактний телефон:         | 0980235656                                                                                                            |
| E-mail:                     | larafilipenko@gmail.com                                                                                               |

### Короткий зміст освітнього компоненту:

**Метою є** розвинення дослідницьких навичок в області соціально-політологічного знання, формування у студентів політичної культури, яка має дозволити майбутньому спеціалісту вільно орієнтуватись в сучасних соціально-політичних процесах; володіти необхідною кількістю інструментів (у вигляді концепцій, категорій) для розуміння сутності громадянського суспільства, правової держави, демократичних норм та цінностей і т.д.; політична соціалізація студентів, розвинення практичних навичок в сфері політичного життя, політичної участі, влади, місця людини в історичному процесі та в політичній організації суспільства.

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є закономірності соціально-політичної організації, система понять щодо політичного життя та політичних процесів; закономірностей відносин між соціальними суб'єктами стосовно політичної влади.

### Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

формування у студентів знань та розуміння проблем розвитку політології як самостійної науки про політику;

вивчення основних понять та категорій за допомогою яких можливо описати структуру та динаміку соціально-політичної реальності;

знайомство студентів з основними теоріями та концепціями щодо розвитку політичного життя суспільства.

формування навичок початкових політичних знань, які стануть базою для розуміння соціально-політичних процесів, для формування політичної культури; особистої позиції та чіткого розуміння міри своєї відповідальності.

розвинути навички самостійного аналізу інформації суспільно-політичного характеру.

**Передумови для вивчення освітнього компоненту:** ОК Філософія.

**Компетентності, яких набуває здобувач:**

**Загальні компетентності:**

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність працювати в команді.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем

### **Спеціальні (фахові) компетентності:**

Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.

Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук.

### **Результати навчання відповідно до освітньої програми:**

Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів.

Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.

Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук галузі метрології та технічного регулювання на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

### **Тематичний план**

| № теми | Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)                                | Кількість годин |
|--------|---------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1      | ЛК Політологія – наука і учбова дисципліна.                   | 2               |
|        | ПР (ЛР, СЗ) Політологія – наука і учбова дисципліна           | 2               |
|        | СР Причини та умови інституалізації політології.              | 7               |
| 2      | ЛК Історія розвитку політичної думки.                         | 2               |
|        | ПР (ЛР, СЗ) Виникнення та розвиток політологічного знання.    | 2               |
|        | СР Історія розвитку західної та вітчизняної політичної думки. | 7               |

|              |                                                                                 |    |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------|----|
| 3            | ЛК Сучасні політичні течії та ідеології.                                        | 2  |
|              | ПР (ЛР, СЗ) Сучасні політичні течії та ідеології.                               | 2  |
|              | СР Порівняльний аналіз класичних та сучасних ідеологій( з приставкою нео-).     | 7  |
| 4            | ЛК . Політична влада та владні відносини.                                       | 2  |
|              | ПР (ЛР, СЗ) Політична еліта. Політичне лідерство.                               | 2  |
|              | СР Політична влада та її різновиди.                                             | 7  |
| 5            | ЛК. Держава як політичний інститут.                                             | 2  |
|              | ПР (ЛР, СЗ) Держава як політичний інститут.                                     | 2  |
|              | СР Правова держава та громадянське суспільство.                                 | 7  |
| 6            | ЛК. Політичні режими.                                                           | 2  |
|              | ПР (ЛР, СЗ) Політичні режими.                                                   | 2  |
|              | СР Демократія – основні риси та історичні форми. Глобальні проблеми сучасності. | 8  |
| 7            | ЛК Політична система суспільства. Політичні партії та виборчі системи.          | 2  |
|              | ПР (ЛР, СЗ). Політичні партії та виборчі системи.                               | 2  |
|              | СР Участь у політичному житті та опозиція.                                      | 7  |
| 8            | ЛК Міжнародні відносини. Глобальні проблеми сучасності.                         | 2  |
|              | ПР (ЛР, СЗ) Міжнародні відносини. Глобальні проблеми сучасності.                | 2  |
|              | СР Україна в системі міжнародних відносин.                                      | 8  |
| <b>Разом</b> | ЛК                                                                              | 16 |
|              | ПР (ЛР, СЗ)                                                                     | 16 |
|              | СР                                                                              | 58 |

**Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності):**

#### **Методи навчання:**

1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;  
1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;  
2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій  
3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;  
3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, практичні заняття з використанням кейс методів: кейс-випадок, кейс-вправа, кейс-ситуація;, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

#### **Система оцінювання та вимоги:**

##### **Поточна успішність**

**1.** Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

**1.1** Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

**1.2** Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

**1.3** Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

**1.4** Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

**2.** Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

**3** Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де  $K^{поточ}$  – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$  – оцінка успішності  $n$ -го заходу поточного контролю;

$n$  – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

**Таблиця 1**– Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

| 4-бальна шкала | 100-бальна шкала | 4-бальна шкала | 100-бальна шкала | 4-бальна шкала | 100-бальна шкала | 4-бальна шкала   | 100-бальна шкала |
|----------------|------------------|----------------|------------------|----------------|------------------|------------------|------------------|
| 5              | 100              | 4,45           | 89               | 3,90           | 78               | 3,35             | 67               |
| 4,95           | 99               | 4,4            | 88               | 3,85           | 77               | 3,3              | 66               |
| 4,9            | 98               | 4,35           | 87               | 3,80           | 76               | 3,25             | 65               |
| 4,85           | 97               | 4,3            | 86               | 3,75           | 75               | 3,2              | 64               |
| 4,8            | 96               | 4,25           | 85               | 3,7            | 74               | 3,15             | 63               |
| 4,75           | 95               | 4,20           | 84               | 3,65           | 73               | 3,1              | 62               |
| 4,7            | 94               | 4,15           | 83               | 3,60           | 72               | 3,05             | 61               |
| 4,65           | 93               | 4,10           | 82               | 3,55           | 71               | 3                | 60               |
| 4,6            | 92               | 4,05           | 81               | 3,5            | 70               | від 1,78 до 2,99 | від 35 до 59     |

|      |    |      |    |      |    |                    |             |
|------|----|------|----|------|----|--------------------|-------------|
|      |    |      |    |      |    | повторне складання |             |
| 4,55 | 91 | 4,00 | 80 | 3,45 | 69 | від 0 до 1,77      | від 0 до 34 |
| 4,5  | 90 | 3,95 | 79 | 3,4  | 68 | повторне вивчення  |             |

### Підсумкове оцінювання

**1** Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

**2** Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

**3** За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

**3.1** Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

**3.2** Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

**3.3** Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

**4** Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

**Таблиця 2**– Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

| За 100-бальною шкалою     | За національною шкалою |
|---------------------------|------------------------|
| від 60 балів до 100 балів | зараховано             |
| менше 60 балів            | незараховано           |

**Таблиця 3—** Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

| Оцінка<br>в<br>балах | Оцінка за<br>національною<br>шкалою |            | Оцінка за шкалою ЄКТС |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------|-------------------------------------|------------|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                      | екзамен                             | залік      | Оцінка                | Критерії                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|                      |                                     |            |                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 90-100               | Відмінно                            | Зараховано | A                     | Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального                                            |
| 80–89                | Добре                               | Зараховано | B                     | Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального                        |
| 75-79                |                                     |            | C                     | Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками |
| 67-74                |                                     |            | D                     | Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки             |
| 60–66                | Задовільно                          |            | E                     | Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.                                                               |

| Оцінка в балах | Оцінка за національною шкалою |                      | Оцінка за шкалою ЄКТС |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------|-------------------------------|----------------------|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                | екзамен                       | залік                | Оцінка                | Критерії                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|                |                               |                      |                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>35–59</b>   | <b>Незадовільно</b>           | <b>Не зараховано</b> | <b>FX</b>             | Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання) |
| <b>0–34</b>    |                               |                      | <b>F</b>              | Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)                                                                                 |

### Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» ([https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P\\_Standart/pologeniya/stvnz\\_67\\_01\\_dobroch\\_1.pdf](https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf)), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» ([https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P\\_Standart/pologeniya/stvnz\\_85\\_1\\_01.pdf](https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf)), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» ([https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P\\_Standart/pologeniya/stvnz\\_67\\_01\\_MEK\\_1.pdf](https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf)).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

### **Рекомендована література:**

- 1.1. Основи соціології та політології : конспект лекцій [Електронний ресурс] / О. К. Чаплигін, Л. В. Філіпенко, Т. Г. Прохоренко, О. Є. Сук, І. І. Чхеайло ; М-во освіти і науки України, ХНАДУ. - Харків : ХНАДУ, 2021. - 127 с.
- 1.2. Філіпенко Л.В. Методичні рекомендації для самостійного вивчення курсу "Основи соціології та політології" (для студентів усіх спеціальностей) /Л.В.Філіпенко— Х., ХНАДУ, 2020. – 41с.
- 1.4. Політологія: навчально-методичний посібник / Л.М. Мельник, І.А. Дужа. Біла Церква, 2019. – 426 с.
- 1.5. Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації. – 4-те видання, виправлене і доповнене / укладач В. М. Піча, наук. редакція Л.Д. Климанської, Я.Б. Турчин, Н. М. Хоми. – Львів: Новий Світ –2000, 2015. – 516 с.
- 1.6. Баранівський В.Ф. Політологія: підручник/ В.Ф.Баранівський; Національна академія управління. – Київ: НАУ, 2016.–235с.

### **Допоміжна література:**

- 2.1. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. / З англ. перекл. Олена Фешовець. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000.
- 2.2. Локальні та регіональні конфлікти: загроза миру / Сост. О.В. Семіков, В.М. Фурашев. – К.: Знання України, 2007. – 135 с.
- 2.3. Новітні засоби масової інформації змінюють суспільство: пер. з англ. / Держ. департамент США. Бюро міжнарод. інформ. программ. – Вашингтон, 2007. – 32 с.
- 2.4. Оцінка загрози ядерного тероризму: проектна загроза / Ред. В.П. Горбулін. – К.: Євроатлантикінформ, 2006. – 74 с.
- 2.5. Корнієнко В. О. Імідж політичного лідера: проблеми формування та практичної реалізації / В.О. Корнієнко, С.Г. Денисюк. – Вінниця: Універсум-Вінниця, 2009. – 146 с.
- 2.6. Творення громадянського суспільства за посередництва самоврядування та місцевої влади в Україні - польський досвід / Ін-т Стратег. Дослідж. – Краків: Вид-во Ін-ту Стратег. дослідж., 2005. – 90с.

### **Додаткові джерела:**

1. Дистанційний курс-ресурс «Політологія» <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=1355>
2. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційний сайт президента України.
3. [www.rnbo.gov.ua/](http://www.rnbo.gov.ua/) – Офіційний сайт Ради нац. безпеки і оборони України.
4. [www.ombudsman.gov.ua/](http://www.ombudsman.gov.ua/) - Офіційний сайт уповноваженого по правам людини в Україні.

Розробник (розробники)  
силабусу навчальної дисципліни

ФІЛІПЕНКО Лариса

Завідувач кафедри

БОНДАРЕНКО Володимир